

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Βιοκλιματικός Σχεδιασμός Κτιρίων και Περιβάλλοντος Χώρου

ΤΟΜΟΣ Α

Κ. ΔΕΑΡΛΗ
Σ. ΓΙΑΝΝΑΣ
Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΝΟΣ
Η. ΖΑΧΑΡΟΠΟΥΛΟΣ
Ν. ΜΑΡΔΑ

Βιοκλιματικός
Σχεδιασμός Κτιρίων

Copyright © 2001
Για την Ελλάδα και όλο τον κόσμο
ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
Οδός Παπαφλέσσα & Υψηλάντη, 262 22 Πάτρα
Τηλ.: (061) 314 094, 314 206, Φαξ: (061) 317 244

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΙΔΑΚΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ
του Τόμου
Βιοκλιματικός Σχεδιασμός Κτιρίων

Επιστημονικός Υπεύθυνος του Προγράμματος Σπουδών
Σπύρος Αμούργης

Ακαδημαϊκός Υπεύθυνος της Θεματικής Ενότητας
Δημήτρης Λουκόπουλος

Συγγραφή	Κριτική Ανάγνωση
Ευάγγελος Ευαγγελινός, Ηλίας Ζαχαρόπουλος	Σίμος Γιάννας
Κλειώ Αξαρή	Δημήτρης Λουκόπουλος
Σίμος Γιάννας	Ηλίας Ζαχαρόπουλος
Νέλλη Μάρδα, Ευάγγελος Ευαγγελινός	Ηλίας Ζαχαρόπουλος

Επιμέλεια στη Μέθοδο της Εκπαίδευσης από Απόσταση
Αφροδίτη Μεσημέρη

Γλωσσική Επιμέλεια
Ευαγγελία Αντωνάκη, Παναγιώτα Διδάχου

Καλλιτεχνική Επιμέλεια/Ηλεκτρονική Σελιδοποίηση
Ειρήνη Αραβαντινού

Συντονισμός ανάπτυξης εκπαιδευτικού υλικού
και γενική επιμέλεια των εκδόσεων
ΟΜΑΔΑ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΟΥ ΕΑΠ/1997-2001

ISBN: 960-538-336-5

*Σύμφωνα με το Ν. 2121/1993
απαγορεύεται η συνολική ή αποσπασματική
αναδημοσίευση του βιβλίου αυτού ή η αναπαραγωγή του
με οποιοδήποτε μέσο, χωρίς την άδεια του εκδότη.*

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή στη Θεματική Ενότητα **15**

Σ. Αμούργης

Πρόλογος **17**

Δ. Λουκόπουλος

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Ε. Ευαγγελινός, Η. Ζαχαρόπουλος

**Μέθοδοι και συστήματα εξοικονόμησης
ενέργειας με βιοκλιματικό σχεδιασμό** **21**

Σκοπός.....	21
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	21
Έννοιες-Κλειδιά	21
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	22

Ενότητα 1.1

Ε. Ευαγγελινός

Κλίμα.....	25
Σκοπός	25
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	25
1.1.1 Μακροκλίμα	26
1.1.2 Μεσοκλίμα	30
1.1.3 Μικροκλίμα.....	34

Ενότητα 1.2

Ε. Ευαγγελινός

Άνεση	36
Σκοπός	36
1.2.1 Θερμική άνεση	37
1.2.2 Παράμετροι θερμικής άνεσης	38
1.2.3 Εκτίμηση του θερμικού περιβάλλοντος	43

Ενότητα 1.3

Ε. Ευαγγελινός

Ήλιος	52
Σκοπός	52
1.3.1 Χαρακτηριστικά.....	52
1.3.2 Ηλιακή γεωμετρία	54

Ενότητα 1.4

Ε. Ευαγγελινός

Θερμικές ιδιότητες του οικοδομικού κελύφους	61
Σκοπός	61
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	61
1.4.1 Θερμική αγωγιμότητα – Θερμική αντίσταση – Θερμοχωρητικότητα	61
1.4.2 Ακτινοβολία – Διάδοση με ακτινοβολία	66
1.4.3 Θερμική μεταφορά	70
1.4.4 Εξάτμιση	71

Ενότητα 1.5

Η. Ζαχαρόπουλος

Θερμικό ισοζύγιο	73
Σκοπός	73
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	73
1.5.1 Πηγές θερμότητας	75
1.5.2 Υπολογισμός εσωτερικών θερμικών προσόδων	77
1.5.3 Απώλειες θερμότητας	78
1.5.4 Θερμικό ισοζύγιο κτιρίου το χειμώνα	81
1.5.5 Θερμικό ισοζύγιο κτιρίου το καλοκαίρι	82

Ενότητα 1.6

Η. Ζαχαρόπουλος

Ηλιακή πρόσδοος	85
Σκοπός	85
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	85
1.6.1 Συλλογή ηλιακής ενέργειας	85
1.6.2 Αποθήκευση ηλιακής ενέργειας	90
1.6.3 Μετάδοση θερμότητας	92
1.6.4 Παθητικά ηλιακά συστήματα θέρμανσης	92
1.6.4.1 Άμεσο ηλιακό όφελος.....	95
1.6.4.2 Έμμεσο ηλιακό όφελος	101

1.6.4.3 Απομονωμένο ηλιακό όφελος	113
1.6.4.4 Συγκριτική εξέταση των παθητικών ηλιακών συστημάτων θέρμανσης	115
1.6.4.5 Παράδειγμα εφαρμογής παθητικών ηλιακών συστημάτων	116

Ενότητα 1.7

Η. Ζαχαρόπουλος

Δροσισμός	121
Σκοπός	121
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	121
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	121
1.7.1 Φυσικός δροσισμός	122
1.7.1.1 Μικροκλίμα οικοπέδου	124
1.7.1.2 Αυτοσκιασμός του κτιριακού όγκου	125
1.7.1.3 Περιορισμός μετάδοσης θερμικών προσόδων από στοιχεία του κελύφους...125	
1.7.1.4 Περιορισμός εσωτερικών θερμικών προσόδων	129
1.7.1.5 Φυσικός αερισμός	129
1.7.2 Παθητικός δροσισμός και συστήματα παθητικού δροσισμού	133
Σύνοψη	142
Παράρτημα	144
Απαντήσεις σε Δραστηριότητες	144
Βιβλιογραφία	151
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	153

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Κ. Αξαολή

Μέθοδοι και συστήματα εξοικονόμησης της ενέργειας με βιοκλιματικό σχεδιασμό – Η συμβολή του φυσικού φωτισμού

155

Σκοπός	155
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	155
Έννοιες-Κλειδιά	155
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	156

Ενότητα 2.1

Εισαγωγή.....	159
2.1.1 Σύντομη ιστορική αναδρομή	159
2.1.2 Φυσικός ή τεχνητός φωτισμός	170

	Ενότητα 2.2
Βασικές έννοιες για το φωτισμό	173
2.2.1 Το ορατό φως	173
2.2.2 Η φυσική του φωτός	175
2.2.3 Λαμπρότητα	175
2.2.4 Απόδοση φωτεινής πηγής	180
2.2.5 Χρώμα	181
2.2.6 CE μηχανισμός της όρασης	185
2.2.7 Η αντίληψη	187
	Ενότητα 2.3
CEπτική άνεση και απόδοση στην εκτέλεση μιας εργασίας που απαιτεί φωτισμό ..	191
2.3.1 Χαρακτηριστικά του αντικειμένου της οπτικής εργασίας	191
2.3.2 Ποσοτικά χαρακτηριστικά του φωτισμού	193
2.3.3 Ποιοτικά χαρακτηριστικά του φωτισμού	196
	Ενότητα 2.4
Φυσικός φωτισμός	204
2.4.1 Το φυσικό φως	204
2.4.2 Ποσοτικός προσδιορισμός φυσικού φωτισμού	211
2.4.3 Ποιοτικός προσδιορισμός φυσικού φωτισμού	217
	Ενότητα 2.5
Στόχοι και στρατηγικές σχεδιασμού του φυσικού φωτισμού	218
2.5.1 Στρατηγικές σχεδιασμού	219
2.5.2 Αρχικές επιλογές αρχιτεκτονικής σύνθεσης	220
2.5.3 CE σχεδιασμός των ανοιγμάτων	224
2.5.4 Διαφανή υλικά ανοιγμάτων	239
2.5.5 Εργαλεία ελέγχου και υπολογισμού	241
2.5.6 Διαδικασία σχεδιασμού	242
Σύνοψη	245
Παράρτημα.....	246
Απαντήσεις σε Δραστηριότητες	246
Βιβλιογραφία	250
CEδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	251

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Σ. Γιάννας (Μετάφραση Ζ. Κανετάκη)

Αναλυτικά εργαλεία και λογισμικά εφαρμογών περιβαλλοντικού σχεδιασμού 253

Σκοπός	253
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	253
Έννοιες-Κλειδιά	253
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	253

Ενότητα 3.1

Χρήση αναλυτικών εργαλείων στο σχεδιασμό.....	255
---	-----

Ενότητα 3.2

Τύποι εργαλείων και πεδία εφαρμογής	259
3.2.1 Θερμική άνεση	259
3.2.2 Κλιματικά δεδομένα και βιοκλιματική ανάλυση.....	264
3.2.3 Ηλιασμός και ηλιοπροστασία	269
3.2.4 Φυσικός φωτισμός	273
3.2.5 Θερμικές ιδιότητες δομικών στοιχείων	277
3.2.6 Θέρμανση και δροσισμός χώρων	284
3.2.7 Αερισμός	291
3.2.8 Άλλες χρήσεις ενέργειας.....	293

Ενότητα 3.3

Περίληπτική παρουσίαση των λογισμικών εργαλείων	294
Σύνοψη	299
Παράρτημα.....	300
Απαντήσεις σε Ασκήσεις Αυτοαξιολόγησης.....	300
Βιβλιογραφία	302

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Σ. Γιάννας (Μετάφραση Η. Ζαχαρόπουλος)

Μέθοδοι περιβαλλοντικής αξιολόγησης 305

Σκοπός	305
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	305
Έννοιες-Κλειδιά	305
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις.....	305

Ενότητα 4.1

Μέθοδοι και κριτήρια ποσοτικής αξιολόγησης: ένα παράδειγμα	307
4.1.1 Εισαγωγή	307
4.1.2 Περιβαλλοντικοί στόχοι και αρχιτεκτονικό πρόγραμμα.....	307
4.1.2.1 Ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του κτιριακού τύπου	307
4.1.2.2 Πρακτικές χρήσης των χώρων	308
4.1.2.3 Πυκνότητα	309
4.1.2.4 Δραστηριότητα	311
4.1.2.5 Υπαίθριοι χώροι	312
4.1.2.6 Βελτίωση του υπάρχοντος κτιριακού αποθέματος.....	312
4.1.3 Χωροθέτηση και διαμόρφωση οικοπέδου	313
4.1.3.1 Περιβαλλοντικές δυνατότητες και περιορισμοί.....	313
4.1.3.2 Προσανατολισμός και ηλιακή πρόσβαση	313
4.1.3.3 Διαμόρφωση υπαίθριων χώρων και τροποποίηση μικροκλίματος.....	315
4.1.4 Μορφή κτιρίου και χωρική οργάνωση	315
4.1.4.1 Τυπολογία	315
4.1.4.2 Βαθιά κάτοψη	316
4.1.4.3 Κάτοψη με εσωτερική αυλή	319
4.1.4.4 Γραμμική κάτοψη	320
4.1.4.5 Σύνθετες μορφές	322
4.1.5 Στόχοι περιβαλλοντικής επίδοσης.....	323

Ενότητα 4.2

Ανάλυση κύκλου ζωής και περιβαλλοντικές επιπτώσεις	328
4.2.1 Εισαγωγή	328
4.2.2 Μέθοδος BREEAM.....	329
4.2.3 Η Μέθοδος Περιβαλλοντικής Προτίμησης (EPM)	329
4.2.4 «Πράσινοι Οδηγοί»	330
4.2.5 Εφαρμογές των μεθόδων BREEAM και EPM.....	332

Ενότητα 4.3

Μέτρηση περιβαλλοντικών παραμέτρων	333
Σύνοψη	334
Παράρτημα.....	335
Απαντήσεις σε Δραστηριότητες	335
Βιβλιογραφία	336

Βιοκλιματικός σχεδιασμός κτιρίων. Μελέτη περιπτώσεων 337

Σκοπός	337
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	337
Έννοιες-Κλειδιά	337
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	337

Ενότητα 5.1

N. Μάρδα, E. Ευαγγελινός

Αρχιτεκτονική σύνθεση και βιοκλιματικός σχεδιασμός	339
Σκοπός	339
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	339
Έννοιες-Κλειδιά	339
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	339
5.1.1 Αρχιτεκτονική σύνθεση	340
5.1.1.1 Αρχιτεκτονική σύνθεση και «κεντρική ιδέα»	340
5.1.1.2 Αρχιτεκτονικές έννοιες	340
5.1.1.3 Αρχιτεκτονικά κριτήρια σχεδιασμού	344
5.1.2 Βιοκλιματικός σχεδιασμός	345
5.1.2.1 Βιοκλιματικές συνιστώσες	345
5.1.2.2 Κριτήρια βιοκλιματικού σχεδιασμού	349

Ενότητα 5.2

N. Μάρδα

Μέθοδοι ανάλυσης αρχιτεκτονικού έργου	350
Σκοπός	350
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	350
Έννοιες-Κλειδιά	350
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	350
5.2.1 Αρχιτεκτονική ανάλυση	350
5.2.2 Περιπτώσεις αρχιτεκτονικής ανάλυσης με έμφαση στο βιοκλιματικό σχεδιασμό από τη διεθνή βιβλιογραφία	355
5.2.3 Η προτεινόμενη μεθοδολογία για την ανάλυση των παραδειγμάτων της ενότητας 5.3	357

Ενότητα 5.3

N. Μάρδα

Ανάλυση παραδειγμάτων	358
Σκοπός	358
Προσδοκώμενα Αποτελέσματα	358
Έννοιες-Κλειδιά	358
Εισαγωγικές Παρατηρήσεις	358
5.3.1 Κριτήρια επιλογής παραδειγμάτων.....	358
5.3.2 Ποια κτίρια επιλέχθηκαν να αναλυθούν	360
5.3.3 Μεθοδολογία ανάλυσης παραδειγμάτων	360
5.3.4 Μελέτη περιπτώσεων	362
5.3.4.1 Ομάδα Α	362
5.3.4.2 Ομάδα Β	378
5.3.5 Συμπεράσματα	407
Σύνοψη	412
Παράρτημα.....	413
Απαντήσεις σε Δραστηριότητες	413
Βιβλιογραφία	418
Οδηγός για Περαιτέρω Μελέτη	419